

Kutseühinguline ajakiri

Eesti raudteelaste kesk-
ühingu väljaanne.

Tellimise hind:

Aastas postiga . . . Kr. 2—
Poolaastas . . . . . " 1—

Üksiknumber
15 senti.

Ilmub 1—2 kord kuus

Tellimisi võetakse vastu igas raudteejaamas, raudteelaodes, riigi- ja omavalitsusteenijate keskliitu kuuluvate organisatsioonide ja nende osakondade juhatuste juures, kõigis postkontorites ja lehe tellimiskohtil.

Toimetus ja talitus:

Tallinna, Tehnika t. 16-e. Telefon, Balti keskjaam 221.

Kuulutuste hinnad:

Terve lehekülj	Kr. 30.—
Pool lehekülge	" 15.—
Veerand "	" 7,50
Kaheksandik "	" 4.—

Tekstis 50 prots. kallim.

Nr. 2

28. veebruaril 1929 a.

VI aastakäik

SISU: Klaperjaht riigiteenijate peale peab lõppema. — Kas riigiteenijad võitsid või kaotasid, loobudes oma esitajate saatmisest riigikokku. — Pärnu postiteenijate muredest. — Kurvad raudtee naljad. — Riigi- ja omaval. teenijate keskliidu saadikulekogu koosolek. — Kas kõik jaamaametnikud „Side“ peale kurjad. — Posti t. t. ametkonna teenijate asteenimise juhtnõõrid ja teedeministri määrus p. l. t. ametnikkude ametis kõrgenduse kohta. — Roopalukk. — Vastus eestöölegijale. — Mitmesugust.

Raudteelased,
postlased,
üldriigiteenijad!

Leevitage oma häälekandjat!
Uuendage „Side“ tellimisi 1929 a. pääle.

Klaperjaht riigiteenijate peale peab lõppema.

Riigiteenijaskonnal tuleb asuda endakaitsele.

Uue riigikogu valimised on ukse ees ja jaht valija peale on juba alanud. Erakonnad püüavad jälle kõigi abinõudega leida poolehoidjaid, kes oma häältega kindlustaksid liidreile kolmeks aastaks sooja koha ja muud sellega kaasaskäivad mõnused.

See kõik on seni paratamatu kuni meil erakondi rohkem kui üks ja tahes tahtmata tuleb sellega leppida. Kuid kuidagi ei saa leppida selle viisiga, kuidas seda häältepüüki toimetatakse. Siin käiakse nähtavasti tuntud jesuiitide põhimõtte järgi, et eesmärki pühitseb abinõud. Võib olla, et see üksiku erakonna seisukohalt ehk ongi nii õige, kuid riigi huvides see küll ei ole, sest paiguti võtab see erakondlik kihutustöö niisuguse ilme, et ta lõpude lõpuks kujuneb välja agitatsiooniks meie riikluse vastu. Üksikud rahvaklassid kihutatakse vastamisi, hävitatakse rahvas usaldus riigi ja selle juhtide, asutuste jne. vastu. Oleks onieti kord juba aeg hakata aru saama, et kõigi selle tagajärjeks ei võigi olla muud midagi, kui riigitüdimus, millest eelmisel vabariigi aastapäeval niipalju kõneldi ja kirjutati.

Kujuka näite sellisest alatust häältepüügi viisist annab erakondade poolt aetav demagoogia riigiteenijate arvu ümber. Meie riik on väike ja vaene, rahvas niisamuti. Kuid ka väike ja vaene riik vajab oma elu korraldamiseks aparati, mis seni paratamatult peab koosnema lihalikust inimesest, kuni kunstlikud masinad nii kaugel on arenenud, et nad esimeste asemele astuda suudaksid. Samuti kui väikeses ettevõttes administratsiooni kulude protsent suurem on suurettevõtte vastavate kulude protsedist on see paratamata nii ka väikeriigi juures. Nii on juba ette kindel, et kui me tahame oma riigielu korraldust viia samale tasapinnale kui Euroopa suurriigis, siis me valitsemisaparadi kuludeks nendest viimastest protsentuaalselt rohkem peame maksma. Aga vähe sellest, meie rahvas on vaene, tal pole neid võimalusi oma elu korraldamiseks seltskondlikkude asutuste kaudu, mis rikkais suurriikes. Meie riik on paratamatult pidanud palju ülesandeid võtma enda peale, mis mujal, kust meil võrdlusteks harilikult eeskju käiakse ammutamas, era-

algatusel läbi viiakse. Meie riik on alles kujunemise ajajärgus, kus ülesandeid rohkem ja nende ulatus sageli tunduvalt suurem, kui mõneski aastasadasi vanas suurriigis. Tuletatagu ainult meele meie maaretormi ja neid jõupingutusi, mis selle läbiviimine on nõudnud ja veelgi nõuab. Meie riik on pea kõigi riigis olevate metsade ja peaaegu poole põllumajandusliku maa omanik; nende valitsemiseks ja korraldamiseks on aga jällegi vaja aparati.

Kõik need asjaolud tõendavad, et teoreetiliselt meie riigi valitsemise aparati peaks protsentuaalselt olema suurem mõne vana suur- või ka väikeriigi vastavast aparadist.

On ta aga seda tegelikult? Seda pole seni veel keegi tõendada suutnud, ehkki hädaldamised ametnikkude liigrohkuses pea sama vanad on kui vabariik ise. Ja see kisa ametnikkude arvu ümber on nüüd juba kauemat aega saanud erakondadele söödaks, millega meelitatakse endale hääli, toonitades arvustusvõimetule massile, eriti maal, et ametnikud ongi selleks veskikiviks meie riigi kaelas, mis ta viimaks uputab kui hääled mitte põllumeeste, asunikkude jne. erakonnale ei anta, kes neid ametnikka nii ja niipalju vähendaksid. Ja sama nähtus kordub nüüd tänavu just samal kujul jälle.

Algas see riigi eelarve-vaielustega juba. Nüüd on käimas erakondade kongressid ja seesama hädaldamine esineb seal jällegi, kuid juba märksa jõhkramal kujul, sest seal puuduvad võimalused ebaõigete väidete tagasitõrjumiseks. Juba eelarve-vaielustel löödi lokku, et riigiteenijate arv olla mööduval aastal enam kui 5000 võrra suurenenud, sest selle aasta eelarve järgi olla neid olnud ainult 22.000 millegagi, nüüd olla aga uues eelarves neid juba üle 27.000. Rahaminister öiendas siis, et see suuremine ainult näiline on, — vastavasse tabelisse on sisse võetud ainult üks liik riigiteenijaid, kes sealt varem puudusid. Tegelikult on suuremine ainult õige väike ja seda nimelt üleajateenijate-kaitsevæelaste arvel, kellede arvu suurendamine tingitud oli üheaastasele teenistusele üleminekus. See seletus pidi teada olema ka praegusele päevakangelasele A. Tupitsale kui riigikogu liikmele, sest viimase kohuseks on

ikkagi kõige pealt riigikogu töödest osavõtmine ja alles selle järgi võivad tulla igapäevane eraharrastused — on see siis rüürikavõitlus või midagi muud. Nüüd loeme aga sellesama A. Tupitsa peatoimetusel ilmuvast „Kajast“, et seesama A. Tupits kogupõllumeeste kongressil (mis peeti hiljem kui oli rahaministri õiendus) ikkagi jälle olla seletanud, et riigiteenijate arv on 5.588 võrra suurenenud. Otsustagu igaüks ise, kuidas niisugust teguviisi nimetada. Nähtavasti on õigus „Päevalehe“ L. K.-l, kui ta väidab, et „ametnikkude ja riigiteenijate liigrohkest rääkimine on saanud paljudele, eriti suurele hulga meie parlamendi liikmeist heaks meelelahutuseks, sest selle küsimuse üle võib igasugu mõtteid avaldada, ilma et karta oleks mingisugust vastutust. Küsimust ennast aga tõsisemalt võtta ja ühes sellega ka natuke süveneda meie valitsemise aparadi töö iseloomusse, selle peale ei mõtle keegi (v. „Päevaleht“ nr. 47 s. a.). Võime siis rahuga juure lisada, — ka L. K. mitte. Sest juba paar rida alamal toob ta niisuguseid andmeid, mis küll suurest küsimusesse süvenemisest ei räägi. Nii väidab ta näiteks, et meil olla üle 20.000 isiku omavalitsuste teenistuses (lra Tupits lepib juba 10.000) Meil pole küll praegu käepärast andmeid omavalitsuste teenijate täpse arvu üle, aga igatahes on kindel, et kui ka kõik hädaabitoölised arvata omavalitsuste teenijateks, siis ka veel nende arv kaugeltki ei jõua L. K. poolt antud arvuni. Ja selliseid fantastilisi väiteid on toodud aastate kaupa.

Rõõmustasime kui läinud kevadel lra A. Tooms „Eesti Statistikas“ (nr. 76) väga venivalvalt ja faktiliste andmetega põhjendatult näitas, kuivõrd põhjendamatud kõik need hädaldamised on ja isegi kätte näitas teed, milliseid tuleks käia küsimuse käsitamisel. Meie lootus, et pärast seda lõpetatakse avalik esinemine niivõrd põhjendamata väidetega, nagu see puudutatud küsimuses seni oli sündinud, ei läinud täide. Vale andmetega opereerimine kestab edasi.

Seni pole aga siiski keegi suutnud asjalikult tõendada, et praegune arv riigiteenijaid on liiga suur nende ülesannete täitmiseks, mis riik oma peale võtnud, et nad neid ülesandeid halvemini täidaksid, kui see mujal hoopis soodsamates oludes sünnib. Aga kui me siiski mõnaksime, et see arv on tõesti suurem, kui nende ülesannete täitmiseks tarvilik ja et ka riik oma

kätte on kiskunud rohkem ülesandeid kui hädapärast tarvilik on, kus võiksime siiski neis asjaoludes süüdistada riigiteenijakonda? Kas oleks siis alust riigiteenijaile ette heita nende suurt arvu, halba töökorraldust jne.? Kas on vast riigiteenijad kuidagi takistanud töid paremini korraldada, nende arvu vähendada? Ei, mitte midagi sellesarnast pole nad teinud. Otse vastuoksa, pea kogu vabariigi kestusel on riigielu juhtinud ja korraldanud need ringkonnad, kes nüüd kõige suurema õhinaga rahvast riigiteenijaskonna vastu ülesse kihutavad. Miks pole nad siis ometigi ükskord oma küünlad vaka alt välja toonud ja Eestis maksuma pannud niisuguse ideaalse töökorralduse, millest isegi teised oleksid tulnud eeskujuga otsima, miks pole nad siis ometi vähendanud seda riigiteenijate liig suurt arvu, miks pole nad riigiteenijaiks valinud kõige andekamaid, ausamaid ja viisakamaid ning vastutulelikumaid kodanikke, vaid on nendeks valinud praegused, nende arvates kõlbmatud olevused? Kes on neid sundinud riigi kätte kiskuma ülesandeid, mis nende arvates oleks pidanud kuuluma eraalgatusele, seltskonnale?

Vabariigi valitsusel on aastate kaupa olnud erakordsed volitused valitsemise aparadi ümberkorraldamiseks. Kuidas see ümberkorraldamine tegelikult sündis, seda teame kõik veel väga hästi. Üks koosseis polnud veel jõudnud Riigi Teatajas ilmuda kui juba uut välja töötati. Ametnikke sorteeriti ja loobiti kui vanu kindaid ja mis oli selle kõige tagajärg? Ei midagi muud kui kogu asjaajamise ja töökorralduse segipaiskamine. Nüüd on paar aastat need erakordsed volitused puudunud ja asi on nähtavasti igavaks läinud või on vahepeal onu- ja tädipoegija -tütreid nii palju peale kasvanud, et peab hakkama neile jälle kohti muretsema, igatahes püütakse nüüd jälle neid volitusi riigikogult uuesti saavutada, sest kirikuulus seitsmeministeeriumi seadus, — mille määruste kohta selle seaduse pooldajate ridadesse kuuluv prof. Uluots sunnitud on tähendama, et „ainult arusaamatus on nende alus ning arusaamatus nende järeldus“ (v. Õigus nr. 1 s. a. lk. 5), — sisaldab määruse, mille järgi valitsusele õigus antakse riigiasutuste koosseisude kujundamiseks kahe aasta jooksul. Tähendatud seadus peaks ju õieti

olema selle, meil nii palavalt igatsetud töölihtsustamise ja paremini korraldamise aluseks, sellepärast oleks tohtinud loota, et need targad hädaldajad selles ometi ükskord näitavad, kuidas see ideaalne kord välja näeb. Huvitav on sellepärast edasigi jälgida, mis prof. Uluots sellest musterteosest arvab. Viiks meid liiga pikale tema arvamisi lühidaltki refereerida, lepime sellepärast tema lõpukokkuvõttega, mis järgmiselt kõlab, „Eelnõud on endale võtnud ülesande, suure ja tähtsa nii Eesti riigi ehituse kui valitsemise korraldamise seisukohalt, kuid ainult teatavatel kohtadel on jätkunud jõudu selle ülesande täitmiseks, suuremal osal juhtudest aga pole piisanud seadustehnilist osavust ja loovat jõudu. Nõnda on ainult määrused ministrite ja ministeeriumide arvu, riigivanema välisriiklikkude funktsioonide ja tööjaotuste kohta ministeeriumide vahel enam-vähem rahuldava või vähemalt teatava positiivse tähendusega normid. Selle vastu on aga määrused vabariigi valitsuse, riigivanema siseriikliku seisukorra ja viimase tõttu ka riigivanema asetäitja seisukorra kohta üldiselt puudulikud; määrused ministrite ja nende seisukorra ja võimu kohta õieti üldse puuduvad, ning riigisekretäri kohta on nad kahemõttelised ja puudulikud. Määrused asjade liikumise ja otsustamise korra kohta pole rahuldavad ei sisuliselt ega vormiliselt. Kõige selle tõttu jätab eelnõu üldiselt pooliku mulje: suurte pingutustega on jõutud teatavale „punktile, kuid mitte veel sihile“ (v. Õigus nr. 1 s. a. lhk. 12).

Nii siis, eelnõu kokkuseadjaile endil pole jätkunud jõudu ja oskusi küsimuste lahendamiseks. Kuid rahva ees süüdistatakse selles riigiteenijaskonda.

Sugugi parem pole lugu riigiteenijate majandusliku seisukorra kirjeldamisega. Jällegi maalitakse massile silme ette milline hiilgav see riigiteenija seisukord olla; tööd ei tehtavat, ainult varastatavat ja raisatavat rahva raha ja vara, kuid palganõudmised ei vaikivat. Riigiteenijate paljadeks kuluvat ligi veerand kõigest riigi sissetulekuist, kuid ikka olla neile

sellest vähe, jälle nõudvat nad teenistusvanusetasu, arstiabikulusid endile ja oma perekondadele.

Kõik need nõudmised toovad riigile kohutavat kulu.

Milline on aga tõeline riigiteenija majanduslik seisukord? Jällegi annab meile vastuse hra A. Tooms Eesti Statistikas (nr. 84), tõendades faktiliste andmetega, et ainult 2,1% riigiteenijaist, välja arvatud kaitseväelased ja välisesindused, võiksid oma sissetulekute poolest kuuluda jõukate kihti, kes oma elutarvidusi enam-vähem lahedalt rahuldada suudavad. Kõigest 12% riigiteenijaist suudavad oma elutarvidusi rahuldada tööliiskonnale vastavalt ja tervelt 86% on veelgi viletsamas seisukorras.

Vaadake, härrad, kui te ausalt tahate võidelda oma vaadete ja huvide eest, siis ei peaks te ka seda salgama kui te käsitate riigiteenijate majanduslikku seisukorda! Nüüd aga maalite te olematuid asju rahvale silme ette ja nii külvate vihavaenu rahva kihtide vahel. Ühed loevad teisi asjata söödikuiks, parasiitideks, kellede isu iialgi ei täitu; teised näevad endile verist ülekohut tehtavat. Ja nii õhutatakse rahulolematust, vihavaenu, usaldamatust.

Kas on seda tarvis? Kas pole oma ideede eest võitlemine võimalik paremal ja ausamal, väärilisemal teel? Nii edasi talitades aga hävitame rahvas sellegi usunatukese, mis neil veel on oma riikluses. Meie ei suuda enam uskuda imesid, sellepärast ei suuda me uskuda ka, et varsti kättejõudev valimiseelne kihutustöö seniselt teelt kõrvale kalduks. Aga see sunnib meid haarama katiseabinõude järgi, sunnib meid omalt poolt rahvast tutvustama asjade tõelise seisukorraga. Õeldakse, et maaslamajat ei lööda, kuid riigiteeniskond on seni vaikides maas lamunud ja teda on ometigi kogu aeg kõige valimatute abinõudega materdatud. Sellepärast ei jää meil muud üle kui end ülesse upitada ja hakata vastu lööma. Küll see siis sunnib ka vastaseid võitlusviise ja abinõusid valima.

D—t.

Kas riigiteenijad võitsid või kaotasid, loobudes oma esitajate saatmisest eelmisse riigikokku.

Poliitilised rühmad on juba kibedalt töös, et valida soodsat platvormi eduka lahingu löömiseks eelseisvatel riigikogu valimistel. Kutselistest rühmitustest ja nende tegevusest ei ole peaaegu midagi kuulda peale majaomanikkude, kes võitlesid ja said kätte, mis nad tahtsid — korteriüüri kõrgele krüvimise vabaduse — ja nüüd vaidlevad selle üle, missuguse poliitilise rühmaga nad edaspidi ühes peaksid minema. Enamjagu kodanikkude kihid, kes olid esitatud riigikogus, suutsid omale välja kaubelda ühed kui teised soodustused. Majaomanikud said lahti ahmuskitsendavast üüriseadusest ja võivad nüüd võtta üürnikelt mida süda soovib, kuna korterikriis, mis öeldi olevat üüriseaduse pärandus, veel teravamalt esile on kerkinud. Põllumehed said ikalduse laenu odava protsendiga. Töölised said sotsialistliku valitsuse, kes peab selle eest muret, et töölisklassi (muidugi füüsilise tööteija) olukord saaks parandatud. Kes aga täitsa unustusesse on jäänud, need on riigiteenijad, kellel puudusid riigikogus oma esitajad ja kelle kasuks ükski poliitiline rühm tõsiselt välja ei soovinud astuda. Jah tõsi küll, pahempoolsed rühmad ühes mõne keskriühmaga võtsid küll sõna komisjonides riigiteenijate olukorra parandamise kasuks, kuid riigikogu pleenumil tuli ikka nii välja, et parandusettepanekud läbi kukkusid riigiteenijate kahjuks. Praegu valitsev majandusline depressioon lasub raske koormana kõikide kodanikkude õlgadel, millest riigiteenijad väga hästi aru saavad. Kuid arusaamata on see, et kõige raskemat koormat tuleb kanda just riigiteenijal, kuna temale ei anta ei ikalduslaenu, ega teisi toetisi, ehkki ikaldus avaldab samuti riigiteenija majandamise peale mõju ja veel tunduvamalt kui teiste juures. — Siit tuleb riigiteenijatel õnetust võtta. et seni kui puuduvad riigikogus oma esitajad, kes nende huvide kaitseks valvel seisavad, — ei parane riigiteenija majandusline olukord Eelmistel valimistel, kus riigiteenijad kavatsesid oma saadikud

riigikokku läkitada, ebaõnnestus see kavatus viimasel silmapilgul seetõttu, et jäädi lootma lubadustele, mis tulid poliitiliste parteide poolt. Nagu nüüd nägime, töid need lubadused ja head lootused üldise pettumuse, sest poliitilistel rühmitustel oli palju tegemist teiste küsimustega, mis tähtsamad ehk ka vähemtähtsad, mitte aga riigiteenijate olukorra parandamisega. Riigiteenijad peaks juba veendumusele jõudnud olema, et kui nad eestkätt ise ennast aidata ei suuda, siis ei taha aidata ka ükski poliitiline rühm, vaatamata headele lubadustele, mis antakse tavaliselt enne valimisi.

Riigiteenijad, loobudes kolm aastat tagasi oma esitajate saatmisest riigikokku, kaotasid väga palju. Kaotasid teenistusvanuse lisatasu, mis juba ammugi lubati maksma panna; kaotasid oodatud perekonnaabiraha suurenduse ja võivad kaotada veel uue haiguskindlustuse seadusega, mis kavatsetakse maksma panna uutal alustel. Kes vähegi jälgib majanduselu arenemist praegustes raamides, sellele on selge, et tulevas riigikogus saavad tähtsat osa etendama kaks tugevat tiiba — parempoolne põllumeestega eesotsas ja pahempoolne — sotsialistidega eesotsas. Keskerakonnad jäävad ainult tasakaaluhoidjaks, kuna iseseisvaks tegutsemiseks neil jõudu ei ole. Riigiteenijatel tuleb selle asjaoluga tõsiselt arvestada. Parema tiiva all leiavad kaitset enesele jõukam kodanikkude kiht ja pahema tiiva all — töölised, kuna riigiteenijad, ehkki isikliku tööga enesele leiba teenivad, jäävad väljaspoole kaitset, nagu on näidanud senised kogemused. Sellepärast tuleb riigiteenijatel nüüd otsustada, — kas jääda lootma teiste abi peale, poliitiliste rühmade peale, kes pole senini riigiteenijate olukorda veel suutnud põhjalikule kaalumisele võtta, vaid paljud neist isegi halvaks panevaid märkusi riigiteenijate aadressil levitavad, ehk saata nagu kõik teised kodanikud oma esitajad riigikokku, kus võimalus avaneb õni huvise kaitsta. Riigiteenija.

Pärnu postiteenijate muredest.

Tung üheõiguslist seisukorda luua oli üheks olulisemaks põhjuseks, miks vene tsaarivalitsuse langul eesti soost riigiteenijad Eesti autonoomia ja hiljem iseseisvuse mõtet kõigest hingest toetasid. Keisrivalitsuse ajal oli harilik nähtus kui kõrgema palgalisele vakantkohale kandideerisid kaks ametnikku ja seal juures üks neist oli venelane, siis igal juhul eelistati venelast, isiku tublidusele vaatamata. Punase joonena läbibast Eesti riigi põhi-seadust üheõigusluse põhimõtte. Kodanikku ei hinnata seisuse, usu või rahvuse seisu-kohalt, vaid ainult tubliduse järele. See peaks ka riigiteenijate suhtes maksev olema, vähemalt on tahtnud seadusandlus seda niiviisi näha, et edasi saab teenistuses ainult see teenija, kes teistest on kohusetruim ja suurema töövõimega. Et sellel põhimõttel suurema jao ametkondade juures toimetatakse, selle juures ei ole kahtlust, kuid postivalitsuses nähtavasti ei taheta veel täitsa loobuda verre kasvanud veneaegsest süsteemist, kus ei hinnatud niivõrd teenija tublidust, kuivõrd tema mõningaid muid omadusi, isiklikku tutvust suurema ülemusega jne. Toon mõned näited Pärnu postkontorist. Nii kõrgendati ametjärgus läinud aastal Pärnu ptk. ametnik K., kes 18 aastat ametkonnas teeninud ja üks saamatumaist ja viletsamaist ametnikest on, 1-b järgult 1-a järgule, kuna sama kontori hoolsaim ja kohusetruim ametnik V., kes 22 aastat ametkonnas teeninud, ametkõrgendusest jäeti. Sama luu kordus ka tänavu: kõrgendati ametnik S., kes teeninud üldse 14 aastat. 2-a järgult 1-b järgule, kuna on Pärnu ptk. ametnikke, kes on palju kauem teeninud, kuid alles 2-b järku kuuluvad — seega tervelt kaks järku alamal. Muuseas olgu tähendatud, et Pärnu ptk. ametnik K. on postiteenistusega niivõrd vähe seotud, et tema aega jätkub veel eraäris oma postiametniku palgale teist nii palju juure teenida, kuna teistel sama kontori teenijail oma koduste asjade aiamiseks teenistusest vaevalt vaba aega üle jääb. Iga ametkonna teenija peab intensiivselt

töötama ja jõudu kuulutama. See on teenija kohus. Selle eest saab ta palka. Kui mõni teenija nüüd teistest vähem tööd teeb ja rohkema aja mujale kulutab, siis on see kuritegu ametkonna vastu, kus ta teenib ja kuritegu oma kaasteenijate vastu, kes sunnitud on see võrra tasuta rohkem tööd tegema. Et iga ametnik õiglaselt ja kohusetruult oma kohuseid täidaks, selle järele valvab kohapealne ülemus, ametkonna keskasutus ja kohalik teenijate kutseühisus. Pärnu ptk. teenija K. kohta nähtavasti ei ole see maksev. Riigiteenistuse seadus § 10, ütleb. et ametnikku võib laitmatu teenistuse ja iseäraliste võimete ülesnäitamise eest ametjärgus kõrgendada. Mis eest aga läinud aastal Pärnu ptk. ametniku K. ametjärgus kõrgendati, on ametvendadele küll alles mõistatus! Tööd teeb see härra vähem kui teised, see töö ei ole kaugeltki laitmatu ja omi iseäralikke võimeid näitav, nagu K. kolleegid naljatades tõendavad, terve Tallinna adresseeritud posti Tartu saatmisega.

Teatavasti on maksev peavalitsuse ringkiri, mis keelab ära teenijal ise omale kõrgendust paluda, mis ka arusaadav. Läinud aastal aga, kui peavalitsuse inspektor Pärnu ptk. käis revideerimas, olla nimetatud härrad omale käinud ametkõrgendust palumas. Saide! sest küsija suule ei lööda! Olgu veel tähendatud, et kuuldavasti kohalik ülemus neid atesteerinud ega mingisugust ettepanekut nende suhtes teinud ei ole.

Asi iseenesest ei oleks ju nimetamiseväärki ka ei ole see kuigi suure ulatusline. Tähtis on, et õigluse põhimõtte on siin rikutud ja just nähtavasti nende poolt, kes on nandud selle kaitseks, et õiglus ei kannataks ja leiaks väärilist hinnangut.

Ka tekitab sarnane mitteõiglane teguviis teenijate eneste seas rahulolematust ja vähendab tunduvalt usaldust ja lugupidamist otsekohe kõrgema ülemuse vastu.

M—e.

Kurvad raudtee naljad.

„Tere, vennas Kas sa ei karda, et sind teenistusest niisuguse tembu eest minema kihutatakse?“

?!!!?

— „Noh, mis sa veel silmi jõllitad! Omal pakk kroonu-pudeleid kaenlas ja ei näi taipavatki millest jutt.“

„Egas ma joonud ole, ega kavatsengi jooma hakata. Näe, tarvis võtta büllätään ja ambulantsi arsti juure minna. See vast aga võib sulle puha vedelad rohud sissevõtmiseks ja pealtnäärimiseks kirjutada. Lähed apteeki, aga tead isegi, seal kas sure või akna taha ära, aga enne retsentiga jutulegi ei võeta, kui pole pudelit kaasas.“

„Õigus jah! Näe, mul noiss iäi haigeks, naine jooksis siis suure õhinaga, retsept näbu vahel apteeki rohtude järgi. Seal selgus, et ühe rohu jaoks oli vaia pudel. Palus ikka retsept vastu võtta ja rohu tegemisega peale hakata. ise jooksis pudelit otsima. Aga näe, pudelit kusagilt saada pole. Tuleb uuesti rutuga apteeki, et kulla paid, andke tuu retsent tagasi lähen võtan juba eraapteegist rohu pudeliga tükis. Ei anta aga retsepti enam ühti.“

„Nii siis?“

„Ega kedagi, naine jooksis siis eraarsti järgi, see kiriutas uuesti rohu, sai eraapteegist ka toodud ja noissi ravitsema hakatud. Ma võtsin siis kodust pudeli kaasa ja läksin oma apteegist saamata rohu järgi, sain selle muidugi kätte. Riielda sain ka, et miks kohe ei olnud pudelit. Neil tekkinud suur tööseisak, arutanud tiikk aega kas võib teist retsepti käsile võtta kui esimene pole pudeli puudusel valmis tehtud.“

„Noh, aga poisi tervis?“

„Mis temal ikka; oleks need esimesed rohud kohe kätte saanud, oleks tervegi olnud. Nüüd käis jällegi arst. Ütles rohud olla head, aga hilja hakasite tarvitama“

„No, egas minagi sellepärast enam ilma pudelita arsti juure lähe. Kord viisid mind ka kiusatusse. Arst kirjutab kõharohtu. Lähed apteeki, seal aga: kus pudel? Ütlen: ei ole pudelit ja kõik. Õeldi ilusti, et vat Paldiski maanteel saad. Lähed siis Paldiski maanteele. Politsei parajasti vastas; küsin: et vot kõha

on ja tarvis rohtu, aga kustki ei tea pudelit saada. Ta juhatab mind lahkesti „Lindast“ mööda linna viinapoodi. Küsin väikest pudelit — sää! muidugi pisteti ½-liitriline riigi oma pihku ja kõik. Nüüd olin aga suuremas hädas ja valus kui enne. Pudel on, aga ei söanda apteeki viia, riigi oma läigib sees.

Võtan siis tee äärsesest vorstipoest vorstitüki, astun väravaalusesse ja... klonksti oligi pudel tühi.

Lähed apteeki ja... olge head siin on pudel ja retsept. Kästakse tulla kell 18.00.

Muidugi, päike kõrgel, lähen siis tööle. Eks ülemuse ninna sattus va riigi lõhna, kohe pragama: Või sina, mait, lähed arsti juure, ise aga lehkad viina järgi. Küll seletasin talle kuis asi oli. Aga tema käratab: ära jutusta mulle võimatuid asju. Poole päeva palk võetigi ikka maha. Eks nüüd olengi targem, käin pudeli korv alati kaasas.“

* * *

„Tere, sõber! Mis sa korraga küüru ja kõssi tõmbunud?“

„Mis sa ikka teed. Käisin arsti juures. Kiidab, et magu olla vajunud. Nüüd upitan pealmist keha ka alla poole, et jälle magu õigesse kohta satuks.“

* * *

„Tere, proua, kuhu nii kiirest. Jooksete ju nii kui tulekahjult?“

„Miks ei jookse, kõht lahti, otsin seda head kohta.“

„Teil pidi ju gripp olema, nüüd korraga kõht?“

„Läksin jah arsti juure, et vaataks mul kurgus, aga ega lastud. Õeldi: naiste jaoks on eriaast, minge sinna, ja peaaegu veeretati mind ühte väiksesse tuppa. Teen suu lahti ja palun vaadata, mis mul kurgus viga. Korraga haaravad paar tugevat kätt mind kinni ja tõstavad ikka kõhtu. Kui palusin veel kord häda kurgus vaadata, siis õeldi: Teie häda tuleb siit — ja masseeriti edasi. Sain vaevaga tulema, aga kõht on lahti... Head päeva!“

* * *

„Tere! lubage ruttu üks „Side“ number.“

„Kas viimane?“

„Ei tea, ülemus käskis kõigil osta, olevat temast mõnitavalt kirjutatud.“

„Mis asja?“

„Nojah, kuidas ülemus rattad veerema pannud ja nüüd ei saavat keegi enam aru mida see maksab, et rattad ilma juhtnööri ta veerevad ja isegi kõrgem ülemus ei saavat veerema pääsenud rattaid pidurdada. Olevat hiljaks jäänud.“

Riigi- ja omavalitsusteenijate saadikutekogu koosolek.

Pühapäeval, 3. veebruaril s. a. pidas riigi- ja omav. keskliidu saadikute kogu oma järjekorralist koosolekut, millest osa võtsid üle riigi kokkutuhud 28 esitajat. Koosoleku avas keskliidu juhatuse abiesimees hra F. Kari, andes lühida ülevaate saadikutekogu kokkukutsumise vajadusest. Koosoleku juhatajateks valiti postiteenija Tomson ja raudteelane Jõgi, prtokolli kirjutas metsateenija Sikka.

P ä e v a k o r r a s :

1. Uute liikmete vastuvõtmine ja juhatuse täiendavad valimised;
2. aruanne keskliidu juhatuse tegevusest;
3. organiseerimise küsimus ja
4. seisukoha võtmine IV riigikogu valimise kohta.

Uuteks keskliidu liigeteks võetakse vastu 5 uut ühingut:

Metsaülemate ühing; Tallinna linna-teenijate ühing; Võru riigi- ja omavalitsuse teenijate ühing; Raudteelaste jaama-ametnikkude ja jaamateenijate ühingud (viimased raudteelaste keskühingusse ei kuulu).

Liidu juhatusse valiti täiendavalt: hrd Tiismann, Johanson, Valk, Müllerhof, Veski.

Seega on riigi- ja omavalitsusteenijate keskliidu ümber koondunud 17 ühingut üle 10.000 liikmega.

Keskliidu tegevusest annab aru sekretär Pipar, peatudes üksikute seaduste ja eelnõude juures, nagu teenistusvanuse tasu, pension, perekonnaabiraha, haiguskindlustus, teenistusseadus jne.

Keskliidu juhatuse tegevus kiideti heaks pea ühel häälel. Organiseerimise ja valimise asjus refereerib abisekretär Kallmann, valgustades eriti kodanikkonna ebasümpaatset suhtumist teenijatesse, mjs tingitud sellest, et kodanikud pole küllalt hästi informeeritud teenijate ülesannetest ning nende majanduslisest ja õiguslisest

olukorrast. Puudutades ametnikkude rohkust, toob kõneleja näiteid sellest, milliseid funktsioone täidab riik võrreldes vene ajaga. Kooliõpetajate arv on suurenenud, kuid see on tingitud hariduse levimise püüdest, koolisunduse laiendamisest. Postkastid on pandud igasse külla, samuti telefonid, see on kultuuriline nähe ja see vajab ju ametnikke. Eraraudteed on läinud riigi kätte. Riik teostab põllumajanduse alal suuri reforme, jagades maid ja tehes maahindamise ümberkorraldusi. Metsad on riigi valitseda, on hulk riiklisi ettevõtteid, nagu riigi trükkoda, riigi turbatööstus, põlevkivi tööstus, metsatööstus, sadama tehased, Eesti-, Pikkalaenu- ja Maanangad jne. Peale selle võib ka raudteed ja posti ettevõtteks pidada, sest need annavad ju riigile kasu.

Ka riikliste keskasutuste ülalpidamine ja piirivalve toob väikse riigile juure uusi koormatusi ametnikkude rohkuse näol.

Eelnimetatud asjaoludel on ametnikkude arv suur, kuid meil puudub võimalus kodanikkonnale seda selgitada, meie artikleid ei saa kergesti aialehis avaldada, ka pole riigikogus üheski rühmas isikut, kes seda olukorda põhjalikult tunneks ning oskaks kompetentselt tagasi tõrjuda põhiendamata etteheited ametnikkude rohkusest. Olukorra õiglaselt valgustamiseks oleks vaja, et ametnikkudel oleks esitaja riigikogus.

Saadikutekogu, nimetatud küsimuses pikemalt mõtteid vahetades, tunnistas üksmeelselt ettekantud seisukohad õigeks ning tegi keskliidu juhatusele ülesandeks samme astuda, et riigi- ja omavalitsusteenijatele sümpaatset suhtuvates erakondades saaks läbi viia riigikokku mõne riigiteenijate kutsetegelase. Ei peaks see õnnestuma, siis anti keskliidu juhatusele volitus oma esitaja läbiviimiseks teisi võimalusi kasutada.

Sekretariaat.

Kas kõik jaamaametnikud „Side“ peale kurjad.

Leidsin „Vaba Maa'st“ artikli „Jaamaametnikud koos“. Seal muuseas küsitakse, miks jaamaülem Müllerhof ei vasta nende „Side“ kirjutiste peale, mis tema kohta käivad.

Võtsin juhatatud „Side“ numbrid ja lugesin läbi, aga ei võinud sugugi kindel olla, et need minule kätte näidatud artiklid just Müllerhofi tabavad. Aga mis sa teed, eks vana sõna ole õige, et: see koer ikka aietab, keda kaigas puudutab. Nii ka siin, küll nad ise teavad, kellel tuul peas ja jalad kerged.

Müllerhof ilma vastuvaidlemata võtab kõik omaks ja teadustab, et temale on

teised kaasteenijad nõu annud mitte niisuguse ajakirjaga kui seda on „Side“ vaidlema hakata. Kihistasin tasa naerda ja mõtlesin, et kes temal niisugused targad nõuandjad peaks olema, ehk vahest Risti Sallo või Palivere Rõngelepp, vast veel koguni Vaivara suur härra.

Nemad olid omal ajal suured käratsejad ja nõudsid, et „Side“ juhtimine peab olema tingimata liikumise osakonna ametnikkude käes. Asjad on aga muutunud ja „Side on nii mõnegi teie kambameeste „nalja“ päevavalgele toonud ja süüta mehi karistusest päästnud.

To-hoh.

Kõigile posti-t.-t. teenijaile.

Avaldades atesteerimise juhtnõõrid, juhiksin kõigi teenijate ja valitud esindajate tähelepanu sellele, et nad antud õigusi kõigiti kasutaks, et ei tuleks ette juhuseid, kus see või teine rühm või osakond esindajat ei vali, nagu see sündis mõnes asutuses möödunud aastal.

Eriti tuleks silmas pidada § 10-da nõudeid. Nimelt peab üle 50% vastava rühma, osakonna või tööala teenijaist valimisest osa võtma ja kandidaat peab saama üle poole osavõtjate häältest.

Juhul, kui kandidaate liig palju üles seatakse, võib kujuneda nii, et keegi ei saa üle poole häält ja siis nimetab ülem atesteerija.

Esindajate valimise kui ka atestatsiooni tulemuste heaks kordaminekuks on tingimata vajalik, et teenijad valimisi tõsiselt võtaks, et ei korduks läinud aastate pahed.

J. Kallman,

keskjuhatause esimees.

Posti-telegrahvi-telefoni ametkonna teenijate atesteerimise juhtnõõrid.

I. Üldalused.

Riigiteenistuse seaduse § 10 alusel võidakse ametnikku ametis kõrgendada laitmata teenistuse ja vastavate võimete ülesnäitamisel.

Kuna postiametkonna asutuste ametnikkude kõrgendamise kuulub kas teedeministri või postipeavalitsuse peadirektori võimkonda, selgitab postipeavalitsus üle ametkonna välja, kes ametnikest on riigiteenistuse seaduse § 10 alusel eestkätt õigustatud ametikõrgendust saama.

Selleks korraldatakse kõigis p.-t.-t. asutis iga aasta iga üksiku ametniku ja tema teenistusliku võimete hindamist ehk atesteerimist. Need atesteerimise tulemused ongi muuseas postipeavalitsusele selgitavaks materjaliks ametikõrgenduste andmisel.

Kuna postipeavalitsus ka vabateenijate — nii määraliste kui ülemääraliste — teenistuse ja võimete kohta samasuguseid andmeid vajab, atesteeritakse ka neid ühisel alusel ametnikkudega.

II. Atesteerimise kord.

1) Atesteerimist toimetatakse möödunud kalendriaasta eest järgmise aasta esimese nelja kuu jooksul. See tähtaeg võib üksikuil juhtudel pikem

olla nende asutuste suhtes, kus atesteerimisest võtab osa asutuse revident (vta p. 3).

2) Atesteerimisele kuuluvad kõik määralised ja ülemääralsed ametnikud ja vabateenijad, kes asutuses vähemalt 3 kuud on teeninud ja ka need, kes hiljemalt kolme kuu eest teise asutusse on ümber paigutatud, välja arvatud ametiõpilased, kandidaadid ja ajutised töäjõud.

3) V, IV ja III klassi p.-t.-t. kontori ülemate abilisi, ametnikke ja vabateenijaid atesteerivad nende asutuste revident ja asutuse ülem, kuna viimast atesteerib revident üksi.

Asutuse revident hindab asutuse teenijaid revideerimise tulemuste, asutuse ülemalt saadud kui ka tarvilisel korral omal algatusel kogutud informatsiooni alusel.

II ja kõrgema klassi asutuste ülemad ja abilised atesteeritakse postipeavalitsuse peadirektori ja peavalitsuse revidendi poolt.

II, I ja väljaspool klassi asutuste ametnikke ja vabateenijaid atesteerib: II ja I klassi asutis — ülema abiline ja üks teenijate esindaja, välja-pool klassi asutis — vastava osakonna või tööala juhataja asutuse ülema valikul ja üks teenijate esindaja.

Atesteerijaid endid atesteerib asutuse ülem üksi.

Kui II ehk kõrgema klassi asutuses on atesteeritavaid alla 10 teenija, siis sünnib nende atesteerimine selle punkti esimese lõike kohaselt, s. o. asutuse revidendi ja asutuse ülema poolt.

Märge: Maakonna t. t. võrkude teenijaskonna atesteerimisel võetakse arvesse ka p.-t.-t. kontorite koosseisus olevad montöörid (vt a. p. 27).

4) Asutuse ülem on kohustatud atesteerimise aega vähemasti kaks nädalat ette kindlaks määrama ja seda teenijaskonnale teatavaks tegema.

5) Selle aja jooksul valib asutuse teenijaskond, kui ta seda soovib, oma esindajad-atesteerijad.

6) Teenijate esindajate valimise tehniliseks korraldajaks ja kontrollijaks on kolmeliikmeline valimise komitee, kelle esimees ja kaks liiget nimetatakse asutuse ülema poolt.

7) Valimisi võib korraldada ametiruumes, mis asutuse ülema poolt kätte näidatakse.

8) On soovitatav, et valimisi toimetataks kinniselt, s. o. sedelitega.

9) Et atesteerijad atesteeritavaid õigesti hinnata teaks, peavad nad viimaseid lähemalt tundma ja nende töis kompetentsed olema. Seepärast tuleb suuremais asutustes igast osakonnast või tööalalt ja igast teenijate rühmast valida omaette esindajad, kes oma valijate ülesandeks ja töis asjatundjad on.

10) Teenijate rühmad moodustuvad ametinimede ehk ka ühiste tööalade järgi, nagu p.-t.-t. ametnikkude rühm (kiirtootajad ametnikud, plommijad ja registreerijad ühes arvatud, postiljonide rühm (sinna kuuluvad ka postide pealelaadijad), inseneride, tehniliste jaoskonna juhatajate, mehaanikute ja raamatupidajate ühine rühm ning montööride ja meistrite ühine rühm.

Kui ühes osakonnas või iseseisval tööalal (telegraafi, telefoni, kantselei, ajalehtede büroo jne.) on alla 10 ühte rühma kuuluva teenija, siis ei vali nad omaette esindajad, vaid nad liidetakse valimise komitee äranägemisel mõne teise osakonnaga või tööalaga.

Ühe asutuse asutuse osakonna või tööala teenijate teatud rühma esindaja kandidaatidest loetakse valituke see, kellele valimisel üle poole osavõtte hääli poolt anti, tingimusel, et valimisest võttis osa üle 50% valijaist, s. o. teatava osakonna või tööala rühma teenijaist selles asutuses, osakonnas või tööalal.

11) Kui mõne osakonna või tööala teenijate rühm ei soovi omale üldse esindajat valida ehk kui valimised millestki pärast korda ei läinud, näit., kui kandidaatidest ükski v. 10 nõutud häälteenamust ei saanud, siis määrab asutuse ülem selle asemele atesteerijaks: II ja I klassi asutuses — ühe vanemaist eelmisel aastal hästi atesteeritud ametnikust ja väljaspool klassi asutuses: oma abilisest või kõrgema järgu ametniku, näit., maavõrgus — I järgu tehn. jaoskonna juhataja.

12) Esindajate valimise kohta seatakse kokku lühike protokoll, milles muu seas tingimata tähendatakse ära ka valijate üldarv, ning poolt ja vastu antud kui ka erandolukohas jäänud hääled. Protokollile kirjutavad alla valimiskomitee liikmed.

13) Protokoll esitatakse enne atesteerimist asutuse ülemale teadmiseks.

14) Atesteerimist toimetatakse järgmiselt:

Atesteerijad informeerivad ühtteist nende andmetega, mis neil atesteeritava kohta on, mille

järele igaüks neist kannab oma hinnangu atestatsoonilehe vastavasse lahtrisse.

Atesteerijad ei astu üksiteisega vaieldusse ega püüa kokkuleppeid saavutada, vaid igaüks neist hindab atesteeritavat täiesti iseseisvalt oma parima arusaamise ja südametunnistuse järgi.

15) Atesteerimisel vastastikku antud informatsioon on salajane.

16) Hindamisel tarvitatakse kolme hindamise astet: 4 (hea) 3 (rahuldav) ja 2 (nõrk).

17) Hinnataval omadusel ja võimel on:

1) Korralikkus ja hoolsus.

Nende omaduste hindamisel võetakse arvesse: a) atesteeritava huvi ehk selle puudust teenistuse vastu;

b) põhjuseta töölt puudumised ja hilinemised tööle ilmumistel;

c) oskus ennast väärikselt ja oma ametikohaselt ülal pidada;

d) oskus publikut tarviliku tähelepanelikkusega ja asjatundlikkusega teenida ning oma ülemust ning kaasteenijaid distsipliini ja taktimõuete järgi kohelda;

e) joovastavate jookide ja muude uimastavate ainete tarvitamine ning hasartmängude harrastamine;

f) riigi varanduse ja summade valitsemine ning g) üldse kõik muud nähtused, mis atesteeritava korralikkuse ja hoolsuse kohta mõõduandvad on.

Kui mõni toodud omadustest osutub atesteeritava juures nõrgaks ehk eriti heaks, tuleb seda märgete lahtris ära tähendada.

2) Tööoskus ja viljakus.

Tööoskust ja -viljakust tuleb hinnata nende tööalade järgi, missugustel atesteeritav läinud kalendriaastal tegev oli.

Kuna tööviljakus ei olene ükski töökiirusest, vaid palju enam tööoskusest, kogemustest jne., siis tuleb kõiki neid asjaolusid silmas pidades arvesse võtta atesteeritava üldist tööviljakust ja kasulikkust.

3) Otsustamisvõime.

Seda omadust tuleb hinnata ainult nende juures, kelle tööala ja ülesanded nõuavad enam-vähem iseseisvat teutsemist ja asjade iseseisvalt otsustamist. Siin tuleb silmas pidada atesteeritava otsus- ning korraldusvõime arenemist, mis selgub muu seas tema poolt tehtud korralduste otstarbekohasusest ja kooskõlas-olemisest seadustega, määrustega ja juhtnõudega.

18) Atesteeritavat tuleb hinnata ainult kui riigiteenijat, s. o. atesteerimisel ei tohi olla mõõduandev tema eraelu, välja arvatud seesugused elukombed, mis teenistuse huvisid ja tema ametikoha väärikselt lugupidamist ning au riivab ehk riigivaranduse ja summade valitsemisel täit usaldust ei kindlusta.

19) V. IV ja III klassi p.-t.-t. kontorite teenijate atesteerimisel kannab asutuse ülem omad hinnangud esimesena ja revident teisena atestatsoonilehele, kuna kõrgema klassi asutuses seda teenijate esindaja esimesena ning administratsiooni esindaja teisena teeb.

Peadirektori poolt atesteeritavate hindamisel kannab peavalitsuse revident omad hinnangud esimesena atestatsoonilehele ja esitab need siis peadirektorile kinnitamiseks, kes ka omad hinnangud lehele kannab.

20) Iga atesteerija võtab omad hinnangud kokku keskmiseks hinnanguks, mille juures tekkinud murdarv püsima jääb. Keskmisi hinnanguid ühiseks üldhinnanguks kokku ei võeta.

21) Teenijate esindaja osavõtul kokkuseatud atestatsioonid esitatakse asutuse ülemale kinnitamiseks. Samuti talitatakse ka siis kui teenijate esindaja valimata jäi.

22) Kui teenijate ja administratsiooni esindaja hinnangutes on suured lahkuminekul, näit. ühe hinnang on 4 ja teise — 2, siis selgitab asutuse ülem lahkumineku põhjused atesteerijate vahel järelepärimise teel ning kannab märgete lahtirisse vastava seletuse.

23) Atestatsioonide kinnitamisel kannab asutuse ülem, teiste atesteerijate hinnanguid arvesse võtmata, omad hinnangud täiesti iseseisvalt vastavasse lahtirisse, kusjuures tal on õigus tarvilikku informatsiooni saada teistelt atesteerijalt.

Väljaspool klasi asutuse ülem võib informatsiooni saada ka omalt abilisel, kui ta seda vajab.

24) Kui asutuse ülem ja teiste atesteerijate hinnangutes on suuremad lahkuminekul, selgitab lahkuminekute põhjused koha peal asutuse revisend postipeavalitsuse korraldusel.

25) Atestatsioonilehele märgitakse peale hinnanguid kokkuvõtte tegemist veel aasta jooksul ettetulnud haiguse-juhtumiste ja haiguspäevade üldarv, mil atesteeritav töölt puudus.

Siia tulevad eraldi arvestada ka need haiguspäevad, mis naisametnikud sünnituse puhul töölt puudunud.

26) Atestatsioonilehele kirjutavad kõik atesteerijad omad nimed alla.

Teenijad, kes on tegevad kahel tööalal ja töö suhtes alluvad kahele ülemusele, atesteeritakse ka kahel pool — kumbagis asutuses selle tööala järgi.

Nii atesteeritakse montöör, kes kuulub postkontori koosseisu ja tehnilisest tööst vabal ajal töötab kontoris posti ja telefoni eksploatatsiooni alal, ühiselt kontori teiste teenijatega kontori tööalade järgi, kuna vastav maakonna t. t. võrgu ülem, kellele ta allub tehnilise töö järgi, atesteerib teda võrgu tehnilise personaliga ühel ajal ja ühisel alusel tehnilise töö oskuse ja võimete järgi.

28) Kõik atestatsioonilehed esitatakse postipeavalitsusse nimestiku juures. V, IV ja III klassi postkontorite atestatsioonilehed esitatakse peavalitsusse nende asutuste revisentide (sõlmekontorite ülemate) poolt erinimestiku juures — lahus oma asutuse atestatsioonilehtedest.

Enne nimestiku kokkuseadmist liigitatakse atestatsioonilehed atesteerijate ametinimetuste ja järkude järgi alates kõrgema ja lõpetades madalama ametinimetuse ja järgega, kusjuures iga liik teenijaid omaette grupeeritakse, nagu, osakonna juhatajad, kiirtootajad, järguametnikud, tehnikud, mehaanikud jne., iga liik eraldi. Samuti jaeristatakse iga liigis olevad järgud ehk muud alajaoitused kõrgemast alamani.

Iga järge atestatsioonilehed asetab asutuse ülem oma keskmise hinnangu järgi jällegi seerususse järjekorda, missuguses ta soovib atesteeritud kandidaatidena näha järemise kõrgema palgaastme peale, asetades selle atestatsioonilehte esimeseks, keda tema arvates tuleks esimesena kõrgendada. Samuti otsustatakse ka järemise kolme, nelja kandidaadi ehk vähemasti kandidaatide 1/5 osa järjekord. Kaugemate kandidaatide järjekorda asetamine pole oluliselt enam tähtis.

29) Atestatsioonilehete järjekorda seadmisest ja nimestikku kandmisest võtavad osa ka teenijate esindajad-atesteerijad, kui nad seda tarvilikuks peavad.

Asutuse ülem ja teenijate esindaja ühise arvamise puhul kinnitab seda teenijate esindaja nimestiku lõpul oma allkirja juures lausega: „Ühinen asutuse ülem arvamisega“.

Lähevad aga arvamised lahku, nummerdab teenijate esindaja nimed temale soovitavas järjekorras paralleelselt asutuse ülemale numeratsiooni, kuid erilahtris. Viimase numeratsiooni kirjutatakse eristuse mõttes punase tindiga. Oli atesteerimisel teenijate esindajaid ühest teenijate rühmast mitu, siis, arvamiste lahkuminekul, järjestab neist igaüks tema poolt atesteeritud teenijad omaette.

30) Järjekorda seadmisel tuleb arvestada ainult atestatsiooni tulemusiga, jättes tähele panemata kõik muud asjaolud, nagu teenistusvanuse, kõrgendusega olnud aja, hariduse jne.

31) Atestatsioonid esitatakse postipeavalitsusse hiljemalt 1. maiks.

32) Muid kõrgenduse ettepanekuid asutuse poolt enam ei tehta, välja arvatud juhud, mis mingist erakordsest asjaolust on tingitud.

33) Enne atestatsioonide esitamist postipeavalitsusse teeb asutuse ülem kõigile atesteeritule teatavaks, et igaüks neist oma atestatsioonilehte võib näha, kes seda soovib.

34) Atestatsiooni tulemused avaldatakse atesteeritule allkirja vastu atestatsioonilehel. Kellelegi teisele atestatsiooni tulemusi ei näidata ega ei avaldata.

III. Teenistuse hindamine postipeavalitsuses.

35) Ametkõrgenduste andmise küsimuste läbi vaatamiseks ja arutamiseks moodustab postipeavalitsuse peadirektori kuueliikmelise teenistusehindamise komisjoni.

36) Selle komisjoni esimehe ja 2 liiget nimetab peavalitsuse peadirektor, kuna 3 liiget p.-t.-t. teenijate kutseühisuse keskjuhatusel poolt delegeeritakse.

Komisjon astub kokku peavalitsuse peadirektori kutsel.

37) Komisjoni ülesandeks on atesteerimise tulemuste üldine läbivaatamine ja väljaselgitamine, mitmendas järjekorras üks ehk teine teenijaist on õigustatud kõrgemale palgaastmele viidud saada.

Selgitamine sünnib atestatsioonitulemuste, asutuste poolt kokkuseatud järjekorra ja muude andmete ning isiklikkude kaalutluste najal.

Muude andmetena võetakse kõrgenduseks ettenähtavate kandidaatide selgitamisel arvesse: hariduslik tsensus, ameti- ja võõrkeelte eksamid, kõrgendusega olnud aeg, teenistusvanus jne., kuid nende andmetega arvestatakse ainult siis, kui selgitusel oleva teenija atestatsiooni tulemused ei ole nõrgemad konkureerivate teenijate omist.

38) Kandidaatide järjekorra määramisel kõrgema palgaastme peale võtab komisjon arvesse kogu postiametkonna teenijad.

39) Teenijate omaduste ja võimete võrdlus tehakse komisjonis eestkätt ühes ja samas palgaastmes olevate ning ühe ja sama rühma teenijate vahel, kusjuures need teenijad paremuse järjekorras nimekirja kantakse, kes komisjoni arvates on õigustatud esimeses järjekorras ametikõrgendust saama.

Komisjoni otsused tehakse lihthäälteenamusega. Häälte poolekslangemisel annab esimehe hääl ülekaalu.

41) Komisjoni lügetel on õigus eriarvamise juurde jääda ja seda nimekirja kanda lasta.

42) Kandidaatide nimekirjad esitatakse posti-peavalitsuse peadirektorile materjaliks ametkõrgenduste andmisel.

23. jaanuaril 1929 a.

Peadirektor G. Jallaja s.

Teedeministri sisekorra-määrus posti-telegrahvi-telefoni ametkonna ametnikkude ametis kõrgendamise kohta.

Alus: Riigiteenistuse seaduse („R. T.“ nr. 149 1924), § 10.

§ 1. Käesolev määrus seab üles tingimused, millede täitmisel p.-t.-t. ametkonna ametnikud võivad ametikõrgendust saada.

§ 2. Ametikõrgenduse aluseks on:

a) laitmata teenistus ja b) vastavate võimete ülesnäitamine.

§ 3. Ametnik võib ametikõrgendust saada harilikus korras, kui tema atestatsioon näitab teenistuse kohuste laitmata täitmist ja osutub konkureerivaist ametnikest võrdselt paremaks.

Märge: Ametnikeks loetakse need riigiteenijad, kellele liik on riigiasutuste koosseisude ja palkade seaduse § 3-ndas „a“ tähega märgitud.

§ 4. Ametnik võib ametikõrgendust saada eesõigustatud korras, kui ta on omandanud tarvilise võime ja sooritanud sel alal eksami ühes alamal loeteldud erioskusist ja kui tema atestatsioon pole halvem konkureeriva ametniku omast, kellel neis erioskusis eksam puudub:

a) prantsus- või ingliskeele oskuses, kusuures kohalikkude vähemusrahvaste keelte — eriti saksa- ja võimalikult ka vene- ja rootsikeele tundmine on nõutav seal, kus neid keeli kohalik rahvas üldiselt tarvitab.

b) kiiraparaatidel töötamises ühes punkt a) all nõutud keelteoskusega;

d) posti-telegrahvi-telefoni teenistuse administratiivala tundmises ja

e) telegraafi-telefoni tehnikas eriprogrammi ulatuses ühes p. d) all nõutud administratiivala tundmisega.

§ 5. § 4-das loeteldud võimete lähemad nõuded ja eksamikavad määrab postipeavalitsuse peadirektor vastavalt p.-t.-t. teenistuse tarvidusele.

§ 6. Ilma ühegi tähendatud erioskuse eksamita pole ametnikul võimalik teenistuses tõusta üle 18-nda palgaastme.

Selles on erandid võimalikud ainult tähtsail kaaluvail põhjusil eriti hea atestatsiooni juures.

§ 7. Erioskus ja vastav eksam on nõutav järgmistele ametikohtadele nimetamisel:

a) prantsus- või ingliskeeles: I-b järgu p.-t.-t. ametniku ja II järgu kiirtõõtaja kohale;

b) kiiraparaatidel töötamises ühes prantsus- või ingliskeele oskusega — II järgu kiirtõõtaja kohale;

d) administratiivala tundmises: — asutuse ülema, ülema abilise, osakonna juhataja ja II järgu tehnilise jaoskonna juhataja kohale ja

e) telegraafi-telefoni tehnika eriprogrammi ulatuses ühes administratiivala tundmisega — II järgu tehnilise jaoskonna juhataja kohale nimetamisel.

§ 8. Käesoleva määruse eritingimused on ametikõrgenduste andmisel maksvad ka nende ametnikkude kohta, kes juba 17-ndal ehk sellest kõrgemal palgaastmel teenivad.

Käesolev määrus hakkab maksma 1. aprillist 1929 a.

17. jaanuaril 1929 a. Nr. 3167.

Teedeminister O. Köster.

Roopalukk.

Raudteede tekkimisest alates on raudteesajandus edus ja arengus väsimata tehnikale suurt tegevuspõldu pakkunud. Mõningad raudtee-siseseaded on aastakümnete jooksul sedavõrd muudetud, et vaevalt võib leida midagi ühist nende eelkäijatega raudteede algaastailt. Kuid silmatorkavalt ei näi roopalukk aga sugugi käivat selle üldise korra alla. Ta omab pea muutumatult oma endise kuju. Ka uuemates pealisehitusvormides pole ta välimuses mingit muudatust sündinud. Sellest ei tohi aga järeldada, et roopalukk täiuslik on ja paremust ei vaja.

Liikumise suurenemisega raudteedel ei tõusnud ainult üksik rongide kaal ja sellega kaasaskäiv telgede surve, vaid ka rongide kiirus suurenes alatasa. Selle tagajärjel muutusid ka nõuded raudtee vastu suuremaks ja tekkis vajadus tugevama pealisehituse järele. Sellest vastastikku-

sest vahetumängust kujunes liikumiskaalu tõusu ja pealisehituse kõvendamise vahel võitlus, mis raudteesajanduses tänapäev harrastatava ratsionaliseerimise tõltu endisest veel teravama kuju omab. Raudtee tehnikule tundub see võitlus eriti raskena pealisehitusele esitatud mitmekülgsede nõuete tõttu.

Nendest nõuetest oleks tähtsamad. Pealisehitus peab suutma vastu panna liikumiskaalu jõule ja soojusvahedest roobastes tekkinud pingetele. Tähendatud pingetest tingituna peavad roobaste pikuste muutumised olema võimalikud. Pealisehitus peab võimaldama täielise liikumisjulgeoleku. Sõidukite jooks peab olema rahulik ja võimalikult vaba löökidest ning põrutustest. Rahulist jooksu võimaldavad aga ainult mullakihtide üheaolisus, elastiline ballastikiht ning hoidumine tõukmetest roopalukkudes. Korras-

hoiu ja uuenduste kulud peavad vähesed olema, mis omakord nõuab tee pikka eluga ja vähe korrashoiutöid.

Kui üksikute eelnimetatud nõuete teostamisel küllaldaselt ei püütaks arvestada teistega, siis tuleks vast tarvitusele abi nõud, mis oleks üksteisega suures vastolus. Ainult arvesse võttes kõiki pealisehitusele esitatud nõudeid ühtlasi, on selle ümberkorraldus kasulik.

Pealisehituse püsivust, samuti rahu-likku sõitu oleks kaugelt kergem saavutada kui rooparida lukupiludest katkestamata jookseks. Sellele vaatamata on lukupilud pealisehituses reegliks saanud. Ka meie raudteedel on see erandita nii. Ja ometi kujundab lukupilu endast nõrga koha tees, mis kahjulikult kogu pealisehitusele mõjub. Kuid see pole ta ainuke pahe. Temast on tingitud veel teine suurem puudus. Ülesõidul lukuvahest langeb ratas üleandava roopa otsalt üle pilu ja satub järgnevale roopale. Siinjuures kaotab ratas hetkeks ühetaoliselt kandva sõidutee ja langeb enam või vähem jõulise löögiga vastuvõtvale roopale. Selle löögi raskus on ärarippuv vagunite või vedurite kaalust, sõidukiirusest, lukupilude laiusel, lukuühenduse seisukorrast ja lukuliiprite asendist. Ratta löögi hävitava mõju tõttu sõidutee nõrgemale kohale on roopalukk kujunenud pealisehituse suurimaks mureks.

Endiste pealisehitusvormide juures rippuva roopalukuga oli nõudeks, et mõlema siddelapi vastupanumomendid koos roopa omale võrduks. Kui võib ära hoida lööki lukule, nagu see võimalik lehtlukuga pealisehituse juures, ja kui sõidutee koor- matis ei oleks lukus suurem kui roopa keskkohal, ei oleks siiski veel lukust põhjustatud sõidutee rahulikkuse katkestumise kõrvaldus. Rahulik sõit oleks saavutatud seniks kuni siddelapid kõvasti ja tihedalt kinnitatud on. Niipea kui siddelapid vähegi järele annavad, läheb kaduma paendumata ühendus löögi kohtadel. Juba siddelappide vähemastki lõdvenemisest jätkub siddelappide kambris tühja ruumi tekitamiseks, et roopa otsad van- kuda võivad. Sarnastes kohtades tekib sõidutee liikumine ja tee annab roopa ots- tes rohkem järele kui keskkohades. Tee asendist kaoks ühtlasi. Pealegi tuleb veel arvestada löögi jõuga, mis hävitavalt mõ- jub lukule. Tähen datud kahe mõjuva nähtuse kokkusattumisel on sõidutee kulu roopaluku kohal alati tunduvalt suurem

kui ropa keskel. Roopaluku ühenduse ku- luga kasvab löögi jõud, mille tagajärjel omakorda luku kulu suureneb. Ja nii võ- tab hävitus vastastikkusel mõjutusel ikka suurema ulatuse. Roopaluku-liipri surve suureneb, ballast peab vastavalt järele andma ja tagajärjeks on muljutud roopa- lukud. Kui sellele mitte pea ja põhjalikku tõket ei tehta, areneb hävinemine ikka suuremaks.

Roopalukkude enneaegne muljumine mõjub kahjulikult pealisehituse eale ja suurendab tunduvalt korrashoidu. Selle pahe kõrvaldamine täies ulatuses oli see- pärast juba pikemat aega raudteeasjan- duse eesmärgiks.

Raudtee-pealisehitus ei ole soodne ki- reteks muudatusteks. Edusamme ja pa- remusi tuleb aeglaselt kätte võita. Näilised paremused osutuvad aastate järele täiesti otstarbetuiks. Kiidetud uuendused, mis roopaluku pahed täielikult kõrvaldama püüdis, osutuvad aastate möödudes sageli täitsa tähtsusetuiks. Tehti uusi katseid, milliste väärtus või väärtusetus veel sel- gumata.

Kui lukuliiprite alust oleks võimalik sama võrra kandvamaks muuta palju lu- kuliiipritele mõjuvat surve jõulisem keskliip- ritele mõjuvast survest, võiks ära hoida roopalukkude enneaegset muljumist. Sil- dade ja teiste ehituste juures on sarnane moodus mitmesuguste kõvade segude näol tarvitusel ja osutub väga kasulikuks. Kui sarnaselt ka pealisehituse juures toi- mida, siis tuleks valmistada tihe ja paen- dumata liipriase, mis aga pealisehituse elastilikkuse nõuetele vastuvõetav pole. Senini ei ole võimalik olnud sellast pealis- kihti leida, mis omaks roopa-lukukohtadel suurema vastupanu survele ja ka ühtlase elastilikkuse.

Roopaluku pahe kõrvaldamiseks ette- võetud katsed käsitasid ka roopaluku kokkukeetmist. Seega oleks pahe kõr- valdatud olnud kui selle tagajärjel teised kahjud poleks esile kerkinud. Kuna päi- kese käes roobastik pole kaitstud külma ja sooja vahetuste eest, on ta täielikult nende mõjutuste all. Temperatuuri muu- datustest tekkinud pinged on keedetud rooparea juures palju suuremad kui hari- liku lukkudega rooparea juures. Tähen- datud pingete suurus on aga veel vähe tuntav ja selle kohta täpsele selgusele jõuda võib vast alles paljuid aastaid kestva asjaliku uurimise ja mõõtmiste järel.

Kui elekiri-tänavraudtee maetud roobaste keetmine väärtuslikuks osutunud, siis oleks see aga täiesti otstarbetu lahtisel robastikul, kuna temperatuuri muutumiste mõjud ja liikumisraskus mõlematel suuresti erinevad.

Viimasel ajal avaldas erikirjandus arvamisi, et 100 m. pikkune keedetud rooparida tekkivad pinged kahjutult vastu võtta suudab. Sellega seotud katsete ja tulemuste selgitamine on praegu käsil. Kui ka sarnane keetmisemoodus tegelikult läbi lööks, ei oleks seega veel täielikult kõrvaldatud kõik roopaluku pahed, ainult nende arv oleks vähem. Teadmata on veel ka kas sarnane keetmine end maksma suudab panna. Ja nii jääb roopaluku alal paranduste ja paremuste saavutamise ikkagi veel tuleviku lahendada. Täiesti lootusetu ei näi aga olevat luku paremusi tõsta ka praegu tarvitusel olevate roopa-pikkuste juures, mis üleskaaluvad jaokaupa kokkukeedetud roobastiku paremused. Sarnane kokkukeetmine oleks vast kasulik tunnelites, kus soojuse vahed piiratud ja sildadel, millel kandejõu alalhoid peatähtis. Sildadel ta suks enese ära ka reguleeriva luku tarvitamine, katsed millega häid tagajärgi annud.

Kui vaatlusele võtta raudteeasjanduse algaastatest pärit roopalukku, siis näeme, et mõlemad roopaotsad kohtasid lukuliipri keskpaias. Kui ratas jõudis lukuni, surus ta ühekülgselt liiprile ja viimane pidi raskuse suunas liigutuse tegema. Oli ratas roopalukust üle kaldus liiper vastupidisesse suuna. Ja see edasi-tagasi liikumine rammis liipri peagi sügavamale ballasti, sõidutee pidi järele andma ja kõva tõuge roopalukus oli möödapääsematu. Sellest pahest saadi aga pea aru ja otsiti parandust, milleks osutus rippuv roopalukk. Alguses oli rippuv roopalukk ühendatud nõrkade lamedate sidelappidega ja pidi seepärast eeltoodud puuduste all kannatama. Nõrgad lamedad sidelapid asetati peagi tugevamate nurk-sidelappidega. Lukuliiprite vahe oli esialgu ka väga suur, kuni 67 cm. Kuid peagi jõuti äratundmisele, et vastumõjuks suuremale survele lukukohtadel võib olla lukuliiprite suurem toetuspind võrreldes keskliipritega. Selleks oli vaid tarvis lukuliiprite vahet vähendada. See teostus peagi. Järgnevad paremused lukkudes andsid tõuke lukuliiprite vahet korduvaks muutmiseks.

(Järgneb).

Vastus eestöotegijale.

(vt. „Side“ nr. 1.)

Teadmata on nende ridade kirjutajale, kas teemeistrite ühingu juhatus vastab või ei, sest küsimus on viidud liig isiklikeks. Katsun kõrvalt vaateleja seisukohalt asja veidi selgitada.

Teemeistrite ühingu juhatuse masinakirjas üle kahe lehekülje pikkune kiri sisaldab teemeistrite küsimust ainult 30% pikkuselt, kuna ülejäänud osa just eestegijate ja remonttöölise olukorda ja palgatingimusi käsitab, kus kõiki edasijõudmise võimalusi käsitatakse nii ühele kui teistele, sihtides paremate jõudude koondamisele. Seda aga ei leia „eestöotegija“ kirjas, see vist ei oleks kasulik temale.

Mainitud kiri toonitab just eestöotegijate hariduse tarvidust.

Kuid kõne all oleva kirja juure kuulus veel ühe jaoskonna juhataja kiri, kus on öeldud: „Mis puutub eestöotegijatesse,

siis on nende suhtes meie väljavaated katastroofilised“, ning teises kohas: „küsimus on aktuaalne ja rutuline ja selle lahendamise vajadus tungiv“ viimane lause käib juba kah osalt vähemate vendade kohta. Kui need andmed „eestöotegijal“ käepärast olid, siis ei oleks tohtinud ajakirjandusse nii tühjalt asja viia, vaid kindlate andmetega ja paremate kavadege.

Ajal, kus administratsioon seisukorda katastroofiliseks loeb, tulla välja lausetega „eestöotegijate seas leidub kaunis suur osa isikuid, kellel sugugi vähem haridus ei ole kui teemeistril“, ehk „eestöotegijate seas leidub teemeistrite kursustele minejaid küllalt“. On põhjendamata sõnade tegemine.

Meie 200 pealine eestöotegijate pere on tänini täiesti ükskõikne olnud oma saatus vastu. Vaatamata, et neile on ettepanekuid tehtud oma asja organiseerida, jätkub nende „segaabieliu“ kirjutajatega ja

päevatöolistega tänapäevani, ning vabanduseks on põhjus et „vastav arenemine puuduvat“.

Milleks nii teravalt on esile toodud „suur praktika“, kuna selle eitamisest kusagil ei ole juttu? Igal asjal ja ajal omad nõuded. Ega see, et inimene 20—30 aastat ühes ametis teeninud, ei õigusta veel järgmise suurema ameti peale pretendeerimist, selleks on samas ametis palgaastmed ja teenistuse vanuse tasud. Võtame kõrvalt näited: Veneajal olid notarideks ja koguni rahukohtunikudeks linna — kihelkonna kooli haridusega mehed, aga mingi nüüd endid toppima veel neile kohtele „suure praktikaga“, linnakooliharidusega mehed. Nüüd on ilikoolist tulnud juriste küll. Seda on toonud aeg ja olud. Praegusel tehnilis-teaduslisel ajajärgul, kus ka poldi keeramine kuulub teaduslise uurimise alla, ei saa enam ainult naela löömise ehk liipri vahetamise „suure praktikaga“ kuigi kaugele, mille tõttu ilmsiks tulnud on „raskused teenistuses“ ka nende ridade kirjutajal.

Kartusel, et „praktilise töö juure tehnilise haridusega isikud kardavad tulla“ on juba jalad alt ära löödud sellega, et meil teenivad praegu tehnilise haridusega isikud aastate viisi eestöötegijatena, oodates paremat kohta, kuna tehnikaga gümnaasiumi ja tehnikumi õpilasi päeva- ja remonditöölise seas leidub, ikka vist eestöötegijaks, kirjatüki autori ametivennaks saamist eesmärgiks pidades.

„Eestöötegija“ on unustanud olulisema osa teemeistrite teenistusest, s. o. teenistused alamail astmeil ja katsed. Seega ei pea paika tema väide: „otsekohe koolist kohtadele“, ehk et seda teemeistrid heameelega näeks.“

Kord oli aeg, kus teemeistrite ühingu juhatusel tuli üksikute liigsubjektiivset ettetoppimist piirata, mida ta pidi tegema, sest vastasel korral poleks ta omi ülesandeid täitnud, ning oleks võinud maha hää-

letatud saada oma peakoosolekul. Eestöötegijate tähtsust piirkonnas ei ole kunagi alahinnatud, vaid nende tasapinna ja autoriteedi tõstmist on igal juhusel toonitatud teemeistrite ühingu poolt, mida tõendab fakt, et viimati ilmunud juhtkiri juba sisaldab ametinimetust „töörühma juht“ ja „töö juhataja“, millised on alguse saanud 2 aastat tagasi meie ühingu peakoosoleku otsusest, ning hilisematest arvamiste avaldustest.

Praegune aeg on teravalt esile nihutanud nõude — iga ala jaoks vastav haridus, seda on sunnitud tunnustama ka kõige suuremad hariduse vastased.

Aga raske ja suure ülesande võtab „eestöötegija“ enda peale kui ta eitab, et tehnilise haridusega isikute reserv, mida teemeistrite k.-üh. vaimu silm 4—5 a. pärast ette näeb, jääb tulemata, sest see küsimus kuulub elu raudse käigu küsimuste hulka, milles ei nende ridade kirjutajal, ega „eestöötegijal“ palju kaasa rääkida ei ole.

Ühe peale olen kindel, et kui praegu on „eestöötegijal“ tehnilise haridusega ametivendi, siis 4—5 aasta jooksul Eesti tehnilised keskkoolid midagit ikka juure annavad, ning jaataval puhul kuhu lähevad need noored?

Ametite hindamisel olen arvamisel, et tulevane teemeister saab ja peab olema tehnilise haridusega ja vastavalt praktilisele, kuna eestöötegijate kohta elu ise on näidanud et seal juba praegu nooremad teenivad 6 kl. algkooli haridusega, tulevikus aga neile veel tehniline kursus sunduslik saab olema.

Teemeistrite ühingu juhatus, töökorralduse küsimust terves ulatuses lagedale tuues, on tänuväärt töö ära teinud, nüüd on selged piirid ülesse seatud, kuna nende õigemaks painutamine on juba administratsiooni ja ühingute vahelise kokkuleppe asi.

T e e m e i s t e r .

Mitmesugust.

Tartu postkontori riiehoiu ruumist.

Tartu postkontori kõige tolmusemas nurgas, just traktipostide kinnitegemise juures, asub teenijate riiehoiu koht. Mikspärast riievarn just kõige tolmusemasse kohta on paigutatud, selle üle pole keegi veel õieti selgusele jõudnud. Kuid siiski paistab, et sel oma praktiline tagamõte on — teenijate üliiriided täidavad nii väga hästi tolmumeja kohust, puhastavad kontorit tolmust.

Nimelt kogub tolm riiehoiu ja saab ühes nendega asutusest igapäev korralikult välja kantud. See on odav ja praktiline. Oletamegi, et riiehoiu koha waliku suhtes otstarb mõistas õigeks abinõud, kuid siiski jääb üle veel üks väike pahe, millega leppida ei saa, nimelt kahte varna on vähe. Üliiriided tulevad ruumi puudusel üksteise peale riputada, teise müts lossi litsuda ja oma peale panna. Tihti leiad oma armsa mütsilodu

nurgast maast määratud ja sõtkutult. Tunneme päris kaasa neile õnnetuile kaasteenijatele, kellele juhtub uus müts või palitu olema. Ühtlasi kadestame vana palitu ja mütsilodu omanikke, sest vana asi ei karda tuld ega vett. Täitsa õnnelik meist on ainult üks, sest temal polegi palitut ja mütsi kannatab ta alati hoolsalt püksitaskus. Aga nii kaugele pole veel kõik postiteenijad jõudnud, see on tuleviku küsimus. Seni oleks meile aga ikkagi tarvilik kui mitte eriline ruum ritetehoiuks, siis kõige vähemalt üks lisa varu.

Tartlane.

Arstiabi korraldamine Tarvastus lonkab.

Meile teadustatakse, et Tarvastu postkontori ülem ei sõlmivat arstiga lepingut teenijate ravitamiseks, vaid püüdvat arstimise kulusid püüda selle kitsendusega, et iga arstitarvitaja peab ise visiidi ära tasuma ja siis korra kuus maksetavat tshekkide vastu kontori ülema poolt teenijale

vastav summa tagasi. Kuna väiksepalgalistel teenijatel, kel suured perekonnad, raha väljamaksmine arstile tõesti raskusi teeb, siis peaks postivalitsus mõjutama sarnaseid asutuste ülemaid selleks samme astuma, et teenijad saaks haiguse puhul arstiabi tsheki vastu.

Otseühendus Pärnu-Mõisaküla-Irboska ei ole sobiv.

Meid palutakse tähelepanu juhtida asjaolule, et mootorrongid Valgast-Irboska poole lähevad nii õnnetult, et Pärnust Irboskasse sõitjatele nad tarvilist soodustust ei paku.

Sõiduplaani lähemalt silmitsedes näib, et siin võib parandust tuua Pärnust rong nr. 38 väljumise aega ning Mõisakülast rong nr. 17/16 väljumise aega tunni võrra varemaks määrates. Sel puhul pääseks seal poolt tulevad reisijad mootorrongile nr. 121 ning kaoks vajadus Valgas mõttetult 5 tundi oodata järgmist rongi.

Kahesugune mõõdupuu.

Sides nr. 12 l. a. juhtkirjas on toodud mitme riigiteenijate kutsetegelaste nimed, on esitletud neid ebasüdasatena kutsetegelasteks. Ei ole omale ülesandeks seadnud vastu rääkida sellele, et tegelasi mahategevvalt arvustatakse, kuid põhjused, millepärast isikut maha tehakse peaksid ometi lähemalt kirjeldatud olema.

Halvasti „atesteeritud“ tegelaste hulgas figureerib ka hr. Venda nimi. Mis peaks hr. Vendale süüks olema? Vist muud midagi kui see, et hr. Venda oli alati suures rahapuuduses ja tema käes olevad organisatsiooni summad läksid „oma summadega“ alati segamini.

Ka „Side“ tellimise rahasid oli hr. Vendal mõõdunud aastast veel umbes 20 kr. tasumata.

Kui „Side“ nr. 12 hr. Vendat sellepärast halvaks panevalt arvustab, siis võib seda ainult tervitada, kui katset selle poole püüdmiseks, et valitud tegelased peaksid olema kõigiti korralikud.

Loomulik on, et sarnase mõõdupuuga peaks mõõdetama ka kõiki tegelasi, kes organisatsiooni summasisid korraikult ära ei õienda. Kahjuks on aga Side väljaandja, raudteelaste keskkübing, mõne isiku oma erilise kaitse alla võtnud.

1928 ä. Side eelarve kokkuseadmisel oli väljaandja poolt kulude poolel näidatud 50 kr. kahtlaste võlgade mahakustutamiseks.

Selgus, et kahtlane võlgnik on hr. Imelik Tartust, kes juba aastate jooksul pole tasunud „Side“ 50-kroonilist tellimissummat. Avaldasin siis juba sarnase kavatsuse vastu protesti, et ajakiri, millele organisatsioonid toetust annavad, nii kergel käel maksujõuliste võlgasi kõrtnasse tahab kirjutada. Siis öeldi mulle keskkübingu tegelaste poolt, et võla sissenõudmiseks astutavat veel samme.

Olles mõõdunud aasta algul „Side“ toimetuse kollegiumi esimees avaldasin „Sides“ ähvardava teate, et võlgnikud oma summad tasuks.

Keskühingule aga nähtavasti ei meeldinud, et „aktiivtegelasel“ võlgasi sisse nõutakse, asi jäeti rahulikuks ja nüüd on keskkübing sama rahulikult ja vaikselt hr. Imeliku kahtlase võla kr. 50 kõrtnasse kirjutanud.

Kuna postiteenijate kutseühing „Side“le“ aastaks 600 kr. toetust annab, siis tunnen endal täieliku õiguse olevat oma organisatsiooni nimel keskkühingult avalikult küsida: Miks kustutatakse maksujõulise isiku võlgasid (hr. Imelik saab 120 kr. kuus palka) ja miks tarvitatakse kahesugust mõõdupuud, avaldatakse ühe nimi „Sides“, teise võlg aga kirjutatakse kõrtnasse.

J. Kallman,

posti t. t. k. ü. keskkühingute esimees.

Õiendus: Igas majapidamises pildistab tema tõeliku seisukorda bilanss. Seni on „Side“ bilansis figureerinud rida kahtlaseid võlgnikke, kui reaali-debitorid ning sellega näidati „Side“ aktivat mitte likviidselt kõrgena. Et sääraseid fiktiiv väärtusi oma bilanssides ainult need ettevõtted näitavad, kes oma kurba tegelikku seisukorda varjavad, seda vist tunnevad lugejad kui ka hra Kallman väga hästi kõigist „rotimeistrite“ ajalugudest, viimane oli „EPTÜ“ ja neid on veelgi. „Side“ majanduslikust seisukorrast õige pildi saamiseks nii endale kui ka selle andmiseks oma usaldajatele ongi kahtlaste võlgade bilansist mahakustutamise ette võetud ja nüüd figureerivad seal ainult likviidsed väärtused. Säärane toiming iseenesest ei tähenda veel loobumist võla sissenõudmise jätkamisest ja säärase loobumist pole niihästi hra Imeliku kui ka rea teiste isikute kohta raudteelaste keskkübingu juhatus veel otsustanud.

A. Melenčuk,

raudteelaste keskkübingu esimees ja endine „Side“ majandusjuht.